

Pleidleisiau a Thrafodion – Y Cyfarfod Llawn

Lleoliad y cyfarfod:
Y Siambr – Y Senedd

Gellir gwyllo'r cyfarfod ar [Senedd TV](http://senedd.tv/cy/13488) yn:
<http://senedd.tv/cy/13488>

Dyddiad y cyfarfod:
Dydd Mercher, 27 Medi 2023
Amser y cyfarfod: 13.30

159

Cynhaliwyd y cyfarfod hwn ar ffurf hybrid, gyda rhai Aelodau yn Siambr y Senedd ac eraill yn ymuno drwy gyswllt fideo.

1 Cwestiynau i'r Gweinidog Newid Hinsawdd

Dechreuodd yr eitem am 13.30

Gofynnwyd yr 8 cwestiwn cyntaf. Atebwyd cwestiwn 1, 4 a 7 gan y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

2 Cwestiynau i Weinidog y Gymraeg ac Addysg

Dechreuodd yr eitem am 14.19

Gofynnwyd yr 8 cwestiwn cyntaf. Gwahoddodd y Llywydd lefarwyr y pleidiau i ofyn cwestiynau i'r Gweinidog ar ôl cwestiwn 2.

3 Cwestiynau Amserol

Dechreuodd yr eitem am 15.10

Atebwyd gan y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd

[Cefin Campbell \(Canolbarth a Gorllewin Cymru\)](#): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad ar y cyhoeddiad bydd y gwasanaeth Fflecsi Bwcabus yn dod i ben, ac effaith hyn ar gymunedau Canolbarth a Gorllewin Cymru?

Atebwyd gan y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol

[Paul Davies \(Preseli Sir Benfro\)](#): A wnaiff y Gweinidog ddatganiad am adroddiadau y bydd ysbyty Llwynhelyg ar gau yn rhannol am y rhan fwyaf o 2024?

Am 15.45, cododd Darren Millar Bwynt o Drefn ynghylch y ffigurau y gwnaeth y Gweinidog Iechyd a Gwasanaethau Cymdeithasol gyfeirio atynt yn ei hymateb i'r Cwestiwn Amserol gan Paul Davies.

4 Datganiadau 90 Eiliad

Dechreuodd yr eitem am 15.45

Gwnaeth **Russell George** ddatganiad am – Diwrnod Fferylliaeth y Byd (25 Medi).

Gwnaeth **Rhys ab Owen** ddatganiad am – Clwb Ifor Bach yn 40.

5 Cynnig i ddiwygio Rheolau Sefydlog – Gwneud offerynnau statudol yn dilyn ymadawiad y DU â'r UE

Dechreuodd yr eitem am 15.49

NDM8363 [Elin Jones \(Ceredigion\)](#)

Cynnig bod y Senedd, yn unol â Rheol Sefydlog 33.2:

1. Yn ystyried adroddiad y Pwyllgor Busnes, Diwygio'r Rheolau Sefydlog: Gwneud offerynnau statudol yn dilyn ymadawiad y DU â'r UE, a [osodwyd](#) yn y Swyddfa Gyflwyno ar 20 Medi 2023.
2. Yn cymeradwyo'r cynigion i ddiwygio Rheolau Sefydlog 21, 27, 30B a 30C, fel y nodir yn Atodiad A i adroddiad y Pwyllgor Busnes.

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

6 Dadl Aelodau o dan Reol Sefydlog 11.21(iv) – Datganoli dŵr yn llawn

Dechreuodd yr eitem am 15.50

Ni chynigiwyd gwelliant 1.

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8274 [Rhys ab Owen \(Canol De Cymru\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i ofyn yn ffurfiol i Lywodraeth y DU gychwyn adran 48(1) o Ddeddf Cymru 2017, a fyddai'n alinio'r ffin cymhwysedd deddfwriaethol ar gyfer dŵr gyda'r ffin genedlaethol.
2. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i ofyn yn ffurfiol am y pwerau i drwyddedu cyflenwad dŵr neu drwyddedai carthffosiaeth a thrwy hynny ddatganoli dŵr yn llawn i Gymru.

Cyd-gyflwynwyr

[Mike Hedges \(Dwyrain Abertawe\)](#)

[Jane Dodds \(Canolbarth a Gorllewin Cymru\)](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
43	3	12	58

Derbyniwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

7 Dadl ar ddeiseb P-06-1332 – Ariannu ymchwil brechlyn i amddiffyn gwiwerod coch rhag feirws marwol brech gwiwerod

Dechreuodd yr eitem am 16.30

NDM8359 [Jack Sargeant \(Alun a Glannau Dyfrdwy\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

Yn nodi'r ddeiseb '[P-06-1332 Ariannu ymchwil brechlyn i amddiffyn gwiwerod coch rhag feirws marwol brech y gwiwerod](#)' a gasglodd 11,306 o lofnodion.

Derbyniwyd y cynnig yn unol â Rheol Sefydlog 12.36.

8 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Asedau cymunedol

Dechreuodd yr eitem am 16.59

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig a'r gwelliannau o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig heb ei ddiwygio:

NDM8361 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod bod asedau cymunedol yn gweithredu fel hybiau lleol ac yn darparu mynediad pwysig at wybodaeth, gwasanaethau, sgiliau a phrofiadau cymdeithasol.
2. Yn cydnabod ymhellach fod asedau cymunedol yn gwella cydlyniant cymunedol ac yn caniatáu i gymunedau lleol gymryd rheolaeth dros lunio'r ardal y maent yn byw ynddi.
3. Yn nodi adroddiad Archwilio Cymru ar gydnherthedd a hunanddibyniaeth cymunedau, sy'n nodi bod awdurdodau lleol yn ei chael hi'n anodd grymuso pobl a chymunedau i fod yn fwy hunanddibynnol ac yn llai dibynnol ar wasanaethau.
4. Yn gresynu nad oes hawl statudol i gymunedau yng Nghymru brynu tir neu asedau fel yn yr Alban, a dim hawl i wneud cynigion, herio, nac adeiladu fel yn Lloegr.
5. Yn galw ar Lywodraeth Cymru i:
  - a) diogelu asedau cymunedol drwy alluogi pobl leol i reoli ac ehangu cyfleusterau sydd o fudd i'r gymuned leol; a
  - b) cyflwyno Cronfa Perchnogaeth Gymunedol a chynllun Hawl i Wneud Cynnig i gefnogi meddiannu asedau megis llyfrgelloedd, tafarndai, canolfannau hamdden a mannau gwyrdd.

[Archwilio Cymru: 'Gyda'n gilydd fe allwn ni' – Cydnherthedd a hunanddibyniaeth cymunedau](#)

Cefnogwyr

[Natasha Asghar \(Dwyrain De Cymru\)](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
---------	--------	----------	----------

29	0	30	59
----	---	----	----

Fel sy'n ofynnol o dan Reol Sefydlog 6.20, defnyddiodd y Llywydd ei phleidlais fwrw drwy bleidleisio yn erbyn y cynnig heb ei ddiwygio. Felly, gwrthodwyd y cynnig heb ei ddiwygio.

Cyflwynwyd y gwelliant a ganlyn:

Gwelliant 1 [Lesley Griffiths \(Wrecsam\)](#)

Dileu pwyntiau 4 a 5 a rhoi yn eu lle:

Yn croesawu ymrwymiad hirdymor Llywodraeth Cymru i:

- a) amddiffyn asedau cymunedol drwy alluogi pobl leol i gynnal ac ehangu cyfleusterau sydd er budd i'r gymuned leol;
- b) cydnabod, hyrwyddo a rhannu arferion gorau ar draws y sector cyhoeddus drwy Ystadau Cymru; ac
- c) sefydlu Comisiwn Asedau Cymunedol â chylch gorchwyl i ysgogi syniadau arloesol pellach ar berchnogaeth gymunedol o dir ac asedau yng Nghymru.

Cynhaliwyd pleidlais ar welliant 1:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
42	0	16	58

Derbyniwyd gwelliant 1.

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig fel y'i diwygiwyd:

NDM8361 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

1. Yn cydnabod bod asedau cymunedol yn gweithredu fel hybiau lleol ac yn darparu mynediad pwysig at wybodaeth, gwasanaethau, sgiliau a phrofiadau cymdeithasol.
2. Yn cydnabod ymhellach fod asedau cymunedol yn gwella cydlyniant cymunedol ac yn caniatáu i gymunedau lleol gymryd rheolaeth dros lunio'r ardal y maent yn byw ynddi.

3. Yn nodi adroddiad Archwilio Cymru ar gydnherthedd a hunanddibyniaeth cymunedau, sy'n nodi bod awdurdodau lleol yn ei chael hi'n anodd grymuso pobl a chymunedau i fod yn fwy hunanddibynnol ac yn llai dibynnol ar wasanaethau.

4. Yn croesawu ymrwymiad hirdymor Llywodraeth Cymru i:

- a) amddiffyn asedau cymunedol drwy alluogi pobl leol i gynnal ac ehangu cyfleusterau sydd er budd i'r gymuned leol;
- b) cydnabod, hyrwyddo a rhannu arferion gorau ar draws y sector cyhoeddus drwy Ystadau Cymru; ac
- c) sefydlu Comisiwn Asedau Cymunedol â chylch gorchwyl i ysgogi syniadau arloesol pellach ar berchnogaeth gymunedol o dir ac asedau yng Nghymru.

[Archwilio Cymru: 'Cyda'n gilydd fe allwn ni' - Cydnherthedd a hunanddibyniaeth cymunedau](#)

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
58	0	0	58

Derbyniwyd y cynnig fel y'i diwygiwyd.

9 Dadl y Ceidwadwyr Cymreig – Y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd

Dechreuodd yr eitem am 17.34

Gohiriwyd y bleidlais ar y cynnig o dan yr eitem hon tan y Cyfnod Pleidleisio.

NDM8362 [Darren Millar \(Gorllewin Clwyd\)](#)

Cynnig bod y Senedd:

Yn datgan nad oes ganddi hyder yn y Dirprwy Weinidog Newid Hinsawdd o ystyried y nifer uchaf erioed o lofnodwyr i'r ddeiseb: 'Rydym am i Lywodraeth Cymru ddiddymu'r gyfraith drychinebus ynghylch y terfyn cyflymder o 20mya'.

[Deiseb: Rydym am i Lywodraeth Cymru ddiddymu'r gyfraith drychinebus ynghylch y terfyn cyflymder o 20mya](#)

Cynhaliwyd pleidlais ar y cynnig:

O blaid	Ymatal	Yn erbyn	Cyfanswm
16	0	42	58

Gwrthodwyd y cynnig.

10 Cyfnod Pleidleisio

Dechreuodd yr eitem am 18.28

11 Dadl Fer

Dechreuodd yr eitem am 18.34

NDM8360 [Luke Fletcher \(Gorllewin De Cymru\)](#)

Y 'Draen Dawn' yng Nghymru: Heriau ac Atebion

Daeth y cyfarfod i ben am 18.59

Cynhelir Cyfarfod Llawn nesaf y Senedd am 13.30, Dydd Mawrth, 3 Hydref 2023